

Het Straatnamen-abc

Pater van den Elsenplein

Zijstraat van de Nieuwe Nieuwstraat

Gerlacus van den Elsen, wordt in 1853 in Gemert geboren en is een Nederlandse pater van de Abdij van Berne te Heeswijk. Hij is de geschiedenis ingegaan als de 'Boerenapostel'.

Als prior van de abdij levert hij een grote bijdrage aan een nieuwe structuur voor zijn klooster (de Norbertijnen), die ten gevolge van de Franse Revolutie en de secularisatie van 1803 versnipperd raakt. In 1857 vangt het gemeenschappelijk leven opnieuw aan op het Slot in Heeswijk.

De Boerenapostel Gerlacus van den Elsen speelt een grote rol bij de ontwikkeling van het Oost-Brabantse platteland in de tweede helft van de negentiende eeuw.

Van den Elsen start in 1886 in de abdij het Gymnasium St. Norbertus, de voorloper van het Gymnasium Bernrode.

Van den Elsen zet zich bijzonder in voor de belangen van de noodlijdende boeren. De Noord-Brabantse Christelijke Boerenbond (NCB), het huidige ZLTO, dankt zijn oprichting in 1896 onder andere aan Van den Elsen. Pater van den Elsen is de organisatorische en ideologische basis waarop de Boerenbond kan ontstaan. Het doel is om de boeren te verenigen in lokale coöperaties en zo hun belangen te behartigen. Aftakkingen van de NCB zijn de Cehave (Boerenbond winkels), Interpolis verzekeringen en Campina zuivelproducten.

Op 29 april 1929 start de NCB met een grote exportslagerij, die Boxtel als vestigingsplaats kiest omdat Boxtel centraal in Noord-Brabant ligt en omdat er fabrieksterreinen beschikbaar zijn langs het spoor. De slachterij van voornamelijk varkens groeit gestaag en is jarenlang bekend onder de naam 'Exportslachterij en vleeswarenfabriek Encebe'. In 1987 worden er meer dan anderhalf miljoen varkens geslacht.

In 1995 komt er een samenvoeging tot stand van Encebe, Coveco en Gupa onder de naam 'Dumeco'. In 2003 ontstaat door een fusie van Dumeco en een aantal andere slachterijen VI-ON food, een bedrijf met een omzet (2013) van bijna 8 miljard euro en heeft zijn hoofdvestiging in Boxtel.

Ook de Rabobank ontstaat dankzij de inspanningen van Van den Elsen; hij is de oprichter van de Boerenleenbank , die later op zal gaan in de Rabobank.

In de torenmuur van de aanbouw van de abdijkerk in Heeswijk is een hoeksteen met zijn beeltenis te zien, gemaakt door Jozef Cantré. Deze uitbouw van de abdijkerk wordt in 1927 gebouwd met medewerking van de NCB.

Het geboortehuis van Gerlacus van den Elsen bevindt zich in de Gemertse buurtschap Pandelaar. Hier is een herinneringssteen aangebracht. Bovendien is hier het Boerenbondmuseum opgericht en gevestigd, dat de landbouwpraktijk uit omstreeks 1900 tot leven brengt. In het museum is een permanente tentoonstelling te zien over het leven en het werk van pater Van den Elsen en het ontstaan en de groei van diverse coöperaties waarvan hij aan de wieg heeft gestaan.

Het is zeer de moeite waard dit museum een keer te gaan bezoeken.

Bron: Boxtel van Brabantse Baronie naar Groene gemeente van Hans de Visser

Wikipedia (VION)

Boerenbondmuseum Gemert

Christ van Eekelen, Heemkundekring Boxtel